

efter sine Grunde alligevel. Men nu vender jeg mig til Statslaanet. Og saa derom udtalte jeg mig i mit første Foredrag, og jeg skal ikke komme ind paa at gentage, hvad jeg sagde. Jeg sagde den Gang, at der var jo stor Forskel paa det, der her foreslaas, og hvad der var forlangt tidligere her i Tinget, og som enkelte ærede Medlemmer havde støttet. Men jeg vil dog kun sige til det ærede Medlem, at der var ogsaa den store Forskel, at medens det andet Statslaan, vi talte om i Fjor og i Fjor med Begærighed har været ønsket af dette Ministerium, saa det stod med udstrakte Hænder efter dette Laan, saa møde her tre Ministre og kæmpe imod og ville paa ingen Maade have med det at gøre. Den Forskel er temmelig aabenlys og temmelig klar, for Ministeriet ønsker ikke, at Statskassen kommer til at bære de overordentlige Byrder, her ere foreslaaede. Saa sagde det ærede Medlem, at han holdt ikke paa en saadan Tvangsforanstaltningslov, for det kunde blive temmelig haardt for de stakkels Tiendehdere at faa en saadan Lov. Her maa jeg sige til det ærede Medlem: Gaa ud og spørg de stakkels Tiendehdere, og se, hvad de sige. Jeg tror, at de tage med Ryschaand imod en saadan Lov, hvis de kunne faa den. Der er ingen Tiendehder, der frygter for at betale 8 Ore pr. Tønde Havre i 25 Mar for at slippe for sin Tiende; der er ingen Tiendehder, der er bange for at betale 82 Ore pr. Td. Bygsæd i 25 Mar, naar han saa kan slippe. Det er billigt, det lægger ikke Slægten øde, om den kommer til at betale en saadan.

Det ærede Medlem for Randers Amts 2den Valgkreds (Vittichau) havde faaet en mærkelig Opfattelse af en Ytring, som jeg kom frem med i mit første Foredrag. Jeg sagde, at selv om dette Forslag ikke blev til Lov, vilde jeg være meget glad, naar der kom saa meget ud af det, at det blev et Skridt til, at vi kunde faa Spørgsmaalet løst; og det har det ærede Medlem opfattet, som om jeg havde sagt, at jeg havde en Følelse af, at dette Forslag ikke var modent. Det er en meget forkert Opfattelse. Nej, den Ytring, jeg fremkom med, var den, at jeg har en Følelse af, at i denne Sag staar ikke alene Regeringen imod og Højre med — det har jeg nok forudsat — men hele Flertallet. Flertallet ønsker ikke en saadan Lov, og derfor har jeg kunnet sige mig selv, at dette Forslag bliver ikke til Lov, men kan det føre til at paa- skynde den Bevægelse, der har været med Hensyn til Spørgsmaalet om Hartkornets lige Bestatning, saa skal det glæde mig.

Bemærken: Saa, det lille Rigspuds — om jeg maa bruge det Udtryk i al Ukyldighed — som det ærede Medlem benyttede sig af, idet han sagde, at jeg havde henholdt mig til „mine Ministre“, kunde maaske have gjort sig for en halv Snes Mar siden paa et Valgermøde, men jeg tror ikke, det vil gøre sig i denne Forsamling eller vække Sympati paa et Valgermøde, hvis det ærede Medlem der vilde anvende en saadan Udtalelse imod mig, saaledes som Valgerne nu ere sindede. Jeg har ikke villet optage forskellige af de mange Indvendinger, der ere fremkomne fra mange Sider; hverken de, der kom fra de ærede Ministre eller de, det ærede Medlem for Kjøbenhavns 6te Valgkreds (Gad) fremsatte. Naar det ærede Medlem nu vil bortforklare, at han her vil gaa med til Statslaan, medens han i Fjor, da der var Tale om Statslaan til Færøbaner, i meget høj Grad modsatte sig det, fordi, som han sagde, i Fjor vilde alle Ministrene have Statslaan, men i Mar vil ingen have det til det Djemed, her er Tale om, saa forekommer det mig, at være en mærkelig Forklaring. Et Statslaan til denne Regering forekommer mig at maatte have samme Betydning, hvad enten det er til det ene eller det andet Formaal, og kan det ærede Medlem gaa med til et Statslaan her, undrer det mig, at han ikke kan gaa med dertil, hvor Bengenes Anvendelse, som her, er bunden til et bestemt Formaal. Jeg fatter ikke, hvorledes det ærede Medlem efter sin Stilling til Statslaan sidste Sommer kunde rejse omkring i Landet og bruge et Billede om Statskassen som et Anker, vi vilde fylde; vi vilde ved Statslaan fylde ind ad Spundset paa Ankeret, medens Ministrene sad ved Tappen og kunde anvende Bengenes, som de vilde. Det ærede Medlem kommer til at vælge sig et nyt Anker eller et nyt Billede for den samme Tankegang, hvis den skal gøres gældende i Fremtiden. Jeg skal endnu tillade mig en Bemærkning med Hensyn til det foreliggende Forslag. Jeg fastholder vedblivende den Opfattelse, at det i dette Øjeblik ikke vilde blive modtaget med Glæde af Tiendehderne, hvis man vilde afløse Tienden ved en Tvangslov, saaledes som det her er foreslaaet. Det ærede Medlem har en anden Mening; men det er kun en Paastand, som ikke kan overbevise mig. Jeg har ogsaa nogen Erfaring for, hvad Tiendehderne sige derom, og jeg har hørt mange sige, at de betakke sig for under de nuværende Forhold at faa en saadan Lov gennemført; thi det vil sikkert blive en Byrde for den Generation, der i 25 Mar sidder ved